

IZVRŠNI ODBOR

Broj: 21940/2024

Šifra: PRA - 049

Verzija: 1

Datum: 02.09.2024. godine

Status: Usvojeno

Pravilnik

**o otkrivanju i sprečavanju zloupotreba na tržištu kapitala Odeljenja za
brokersko-dilerske poslove ALTA banke a.d. Beograd**

Beograd, septembar 2024. godine

Na osnovu člana 280. Zakona o tržištu kapitala ("Sl. glasnik RS", br. 129/2021), člana 5. Pravilnika o postupcima koji se mogu smatrati manipulacijom na tržištu, postupcima za sprečavanje i otkrivanje zloupotrebe na tržištu i prijavljivanju sumnjivih transakcija i člana 33. stav 3 tačka 14) Statuta ALTA banke a.d. Beograd (prečišćen tekst) od 20.05.2024. godine, Izvršni odbor ALTA banke a.d. Beograd na 112. sednici koja je održana dana 02.09.2024. godine usvojio:

Pravilnik o otkrivanju i sprečavanju zloupotreba na tržištu kapitala Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke a.d. Beograd

SADRŽAJ

1. UVODNE ODREDBE
2. OSNOVNI POJMOVI
3. MANIPULACIJA NA TRŽIŠTU
 - 3.1. Radnje i postupci koji se smatraju manipulacijom na tržištu
 - 3.2. Pokazatelji manipulacije
4. OTKRIVANJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU
 - 4.1. Mere i postupci
 - 4.2. Automatizovani sistemi nadzora
5. ČUVANJE DOKUMENTACIJE
6. OBAVEZA ODBIJANJA NALOGA
7. OBAVEŠTENJE O SUMNJIVOJ TRANSAKCIJI
8. ZAVRŠNE ODREDBE

UVODNE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom o otkrivanju i sprečavanju zloupotreba na tržištu kapitala Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke a.d. Beograd (u daljem tekstu: Pravilnik) uređuju se osnovni principi i postupci koje Banka primenjuje u cilju otkrivanja i sprečavanja svih oblika manipulacija na tržištu kapitala. Pravilnik se zasniva na važećim zakonima i propisima Republike Srbije, a posebno na Zakonu o tržištu kapitala (ZTK)

i Pravilniku o postupcima koji se mogu smatrati manipulacijom na tržištu, postupcima za sprečavanje i otkrivanje zloupotreba na tržištu i prijavljivanju sumnjivih transakcija.

Pravilnik ima za cilj da obezbedi visok nivo zaštite integriteta tržišta kapitala, poverenja investitora, kao i sigurnost imovine klijenata Banke. Svi zaposleni u Banci obavezni su da se pridržavaju ovih odredbi u svakodnevnom radu i da preduzimaju odgovarajuće mere kada postoje indicije o mogućim zloupotrebama na tržištu.

Član 2.

Ovaj Pravilnik se primenjuje na sve aktivnosti i transakcije koje se sprovode u okviru Odeljenja za brokersko-dilerske poslove ALTA banke a.d. Beograd. Pravilnik se odnosi na sve vrste finansijskih instrumenata kojima se trguje na tržištu kapitala, uključujući prenosive hartije od vrednosti, instrumente tržišta novca, finansijske derivate i druge instrumente predviđene zakonom.

Pravilnik se primenjuje na sve zaposlene u Odeljenju za brokersko-dilerske poslove, kao i na sve klijente i treća lica koja učestvuju u transakcijama koje Banka sprovodi. U slučaju sumnje ili otkrivanja zloupotrebe, Banka je dužna da postupi u skladu sa ovim Pravilnikom i relevantnim propisima, obavesti nadležne organe i preduzme sve neophodne mere za zaštitu tržišta i klijenata.

OSNOVNI POJMOVI

Član 3.

U smislu ovog Pravilnika, pojedini pojmovi imaju sledeće značenje:

1. Banka: Alta banka ad Beograd, organizaciona jedinica koja pruža usluge iz oblasti tržišta kapitala.
2. Klijent: Pravno ili fizičko lice, domaće ili strano, koje koristi usluge Banke u vezi sa investicionim aktivnostima.
3. Finansijski instrumenti (FI): Prenosive hartije od vrednosti, instrumenti tržišta novca, jedinice institucija kolektivnog investiranja, finansijski derivati i drugi instrumenti predviđeni Zakonom o tržištu kapitala.
4. Komisija za hartije od vrednosti (KHOV): Nezavisna institucija Republike Srbije koja nadzire i reguliše tržište kapitala.

5. Centralni registar, depo i kliring hartija od vrednosti (CRHOV): Institucija koja vodi registar finansijskih instrumenata, vrši kliring i saldiranje transakcija, te obavlja druge poslove predviđene zakonom.

MANIPULACIJA NA TRŽIŠTU

Član 4.

Manipulacija na tržištu kapitala predstavlja sve radnje i postupke koji narušavaju integritet tržišta, dovode u zabludu investitore ili utiču na cenu finansijskih instrumenata na nepravedan ili nelegalan način. Manipulacija može obuhvatati širok spektar aktivnosti, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

1. Izvršavanje transakcija ili ispostavljanje naloga za trgovanje ili drugi postupak koji
 - (1) daje ili bi verovatno dao neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu;
 - (2) održava ili bi verovatno održavao cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu na neuobičajenom ili veštačkom nivou, osim ukoliko lice koje učestvuje u transakciji, dajući nalog za trgovanje ili učestvujući na drugi način, dokaže da su ta transakcija, nalog ili postupak izvršeni iz zakonitih razloga i da su u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;
2. Izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili druge aktivnosti ili postupci koji utiču ili mogu uticati na cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, pri čemu se upotrebljavaju fiktivna sredstva ili drugi oblici obmane ili prevare.
3. Širenje informacija putem sredstava javnog informisanja, uključujući i internet i sva druga sredstva kojima se daju, odnosno kojim bi se mogli davati lažni ili obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cene finansijskog instrumenta, ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, ili drže ili bi mogle držati na neuobičajenom ili veštačkom nivou cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, uključujući i širenje glasina, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu, kada lica koja su prenela informacije stižu, za sebe ili drugo lice, prednost ili korist od širenja tih informacija.
4. Prenošnje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili je moralo znati da su oni lažni ili obmanjujući, ili svaki drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

Član 5.

U radnje i postupke koji se posebno smatraju manipulacijama na tržištu spadaju:

1. Aktivnosti jednog ili više lica koja sarađuju sa ciljem obezbeđivanja dominantnog položaja nad ponudom ili tražnjom finansijskog instrumenta ili povezanim ugovorima za robu na spot tržištu koji posredno ili neposredno utiču ili bi mogli uticati na utvrđivanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;
2. Kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata na početku ili kraju trgovačkog dana s ciljem davanja obmanjujućih signala investitorima koji donose odluke na osnovu prikazanih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju;
3. Ispostavljanje naloga na mesto trgovanja, uključujući svako njegovo povlačenje ili izmenu, upotrebom bilo kog raspoloživog sredstva trgovanja, uključujući elektronska sredstva, kao što su strategije algoritamskog i visokofrekventnog trgovanja, i koje imaju jednu od posledica iz stava 1. tač. 1) i 2) ovog člana, putem:
 - (1) ometanja ili usporavanja funkcionisanja sistema trgovanja na mestu trgovanja ili je verovatno da će tako delovati;
 - (2) otežavanja prepoznavanja stvarnih naloga u sistemu trgovanja na mestu trgovanja, ili je verovatno da će tako delovati, uključujući unošenje naloga koji dovode do preopterećenja ili destabilizacije knjige naloga;
 - (3) stvaranja ili je verovatno da će doći do stvaranja lažnih ili pogrešnih signala u vezi sa ponudom ili cenom finansijskog instrumenta i potražnjom za njim, posebno unošenjem naloga kojim se pokreće ili pojačava trend;
4. Iskorišćavanja povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim sredstvima javnog informisanja iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili povezanom ugovorom za robu na spot tržištu (ili indirektno o njegovom izdavaocu), i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu ili povezanom ugovoru za robu na spot tržištu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Ukoliko je lice iz ovog člana pravno lice, ovaj član se odnosi i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun pravnog lica o kome je reč.

Član 6.

Pokazatelji manipulacije na tržištu uključuju, ali nisu ograničeni na:

1. Nagla promena cena finansijskih instrumenata bez odgovarajućeg temelja u tržišnim uslovima.

2. Ponavljane transakcije između povezanih lica koje imaju za cilj kreiranje lažnog utiska o prometu ili ceni instrumenta.
3. Veliki obim naloga ili transakcija u kratkom vremenskom periodu koji nisu opravdani ekonomskim razlozima i mogu destabilizovati tržište.

OTKRIVANJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU

Član 7.

Banka je dužna da uspostavi i održava sveobuhvatan sistem za praćenje i otkrivanje sumnjivih aktivnosti na tržištu kapitala. Ovaj sistem obuhvata:

1. Pravovremeno praćenje svih primljenih i prenetih naloga, kao i svih izvršenih transakcija, kako bi se identifikovali nalozi i transakcije koji bi mogli predstavljati zloupotrebu tržišta.
2. Primenu automatizovanih sistema nadzora koji omogućavaju efikasno praćenje aktivnosti trgovanja, generisanje upozorenja i izveštaja, te korišćenje vizuelnih alata za analizu tržišnih trendova.
3. Redovnu procenu adekvatnosti mera i postupaka, najmanje jednom godišnje, kako bi se osigurala njihova efikasnost i usklađenost sa zakonskim zahtevima i promenama na tržištu.

Član 8.

Automatizovani sistemi nadzora moraju biti prilagođeni obimu, veličini i prirodi poslovanja Banke. Ovi sistemi moraju biti sposobni da brzo i precizno identifikuju sumnjive transakcije, a Banka je dužna da ih redovno ažurira kako bi bili u skladu sa najnovijim regulatornim zahtevima i promenama na tržištu.

Banka je obavezna da osigura tačnost, potpunost i doslednost svojih evidencija o trgovanju, kako bi bila u stanju da odgovori na zahteve nadležnih organa u vezi sa bilo kojim sumnjivim aktivnostima na tržištu.

ČUVANJE DOKUMENTACIJE

Član 9.

Banka je dužna da čuva sve relevantne informacije i dokumentaciju u vezi sa analizom naloga i transakcija, za koje postoji sumnja da predstavljaju zloupotrebu na tržištu. Ova dokumentacija mora biti čuvana najmanje pet godina, a na zahtev KHOV-a, mora biti dostavljena u najkraćem mogućem roku.

Banka je obavezna da obezbedi poverljivost svih prikupljenih podataka, te da preduzme sve potrebne mere kako bi zaštitila te informacije od neovlašćenog pristupa ili zloupotrebe.

OBAVEZA ODBIJANJA NALOGA

Član 10.

Banka je dužna da odbije svaki nalog za trgovanje ukoliko postoje osnovane sumnje da bi izvršenje takvog naloga moglo rezultirati kršenjem zakona, uključujući Zakon o tržištu kapitala ili Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma. Odbijanje naloga mora biti dokumentovano, a KHOV obavešten o razlozima odbijanja.

U situacijama kada Banka odbije nalog, dužna je da klijenta odmah obavesti o razlozima takve odluke i pruži mu sve relevantne informacije koje su dovele do odbijanja naloga.

OBAVEŠTENJE O SUMNJIVOJ TRANSAKCIJI

Član 11.

U skladu sa Pravilnikom KHOV-a, Banka je dužna da na propisanom obrascu (STOR) prijavljuje svaku sumnjivu transakciju koja može predstavljati zloupotrebu na tržištu kapitala. Prijava se dostavlja na propisanu adresu elektronske pošte Komisije: [zloupotrebe@sec.gov.rs.](mailto:zloupotrebe@sec.gov.rs), a mora sadržati sve relevantne podatke o podnosiocu, podatke o nalogu ili transakciji, podatke o prirodi sumnje i razlozima za sumnju, podatke o licu na koje se obaveštenje odnosi, druge informacije koji se smatraju bitni za prijavu, spisak dokumentacije koja se prilaže..

Prilikom prijavljivanja sumnjive transakcije, Banka je dužna da preduzme sve neophodne mere kako bi osigurala da podaci budu tačni, potpuni i blagovremeno dostavljeni nadležnim organima.

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 12.

Pravilnik se objavljuje na internet stranici Banke narednog radnog dana od dana prijema rešenja Komisije za hartije od vrednosti o davanju saglasnosti na dokument.

Pravilnik stupa na snagu 7 dana od dana objave na internet stranici Banke.

ČLAN
IZVRŠNOG ODBORA

PRESEDNICA
IZVRŠNOG ODBORA

Tatjana Kuljak

Dr Una Sikimić